

سه مورد بیماری رکلین‌هاوزن یا نوروفیبروماتوز(۱)

نگارش

د. کتر حکیمی

رئیس درمانگاه بخش اعصاب
بیمارستان پهلوی

د. کتر چهرازی

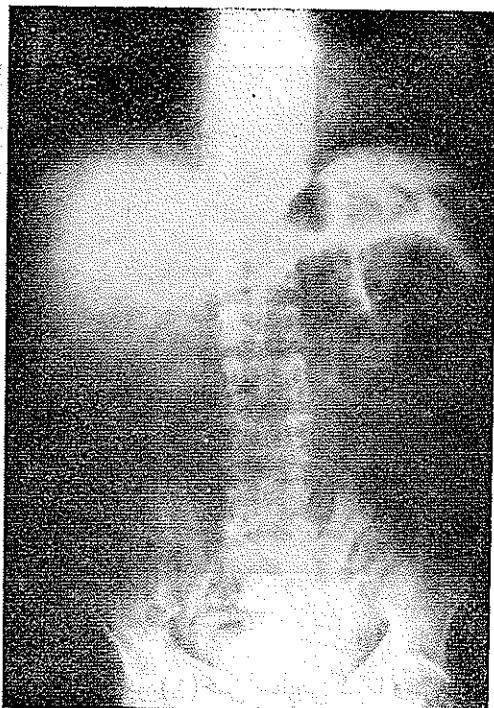
استاد کرسی مغرووبی و رئیس
بخش اعصاب بیمارستان پهلوی

س. ح. ۵۰ ساله اهل دهات کرج بعلت درد های پراکنده در بدن و ضعف قوه حرکتی پاهای بخش اعصاب بیمارستان پهلوی مراجعه و در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۳۶ بستری گردیده است.

سابقه شخصی - بیمار شوهر نکرده است و سابقه بیماری مهمی را بخطاطر ندارد.
سابقه خانوادگی - پدر و مادر بیمار بعلت نا معلومی فوت کرده‌اند. برادر و خواهر ندارد سابقه بیماری عصبی و عارضه‌های دردناک را در خانواده خود بیان ندارد.
شروع و پیشرفت بیماری - تاشش ماه قبل به بیچوجه ناراحتی نداشته است واز این تاریخ در ناحیه ران راست بدولاً مورمور و گزگز و سپس درد شروع شده که پنا باظه‌هار خودش بعلت رطوبت بوده است. دوماه است که این درد پیا و ساق چپ نیز سرایت کرده است علاوه بر این اخیراً ضعف قوه حرکتی از پای راست شروع شده و تدریج‌آهنگ دو پارا فرا گرفته است و چون با عالجات مختلف نتیجه‌نگر فته نگرانی بیمار فراهم و بهزاد است.

حالت عمومی - بیماری است بسیار ضعیف و لاغر بوزن ۲۶ کیلو دندانها کثیف و کرم خورده و بیشتر آنها افتاده است. بیمار نسبت بسن خود خیلی پیشتر بنظر میرسد. در صورت و پیشانی چیزهای زیادی مشاهده می‌گردد. پوست بدن بخصوص در دسته احشک و چیز خورده است. در تمام بدن بخصوص در دست‌ها و پاها وزیر پوست غده‌های کم و بیش بزرگی باشد از ریشه ارزن تا یک نارنجی مشاهده می‌شود. این غده‌ها نرم و متحرک و بدون درد می‌باشد. در صورت در ناحیه پائین و خارج لب تحتانی دوغده کوچک دیده می‌شود.

در ناحیه ششمین ذقره پشتی و قدری مایل بر است غده بزرگی باندازه یک نارنگی وجود دارد. رنگ این غدها بنفس و مایل به خاکستری است. بطوری که بیمار اظهار میدارد این غدها از طفولیت وجود داشته و بهبیچوجه درد و ناراحتی برای بیمار نداشته است ولی اخیراً بزرگتر و بیشتر شده‌اند و فعلاً هم بیمار با آنها اهمیت نمیدهدند. در صورت و روی بینی و پوست دست و بدن لکه‌های رنگی (۱) کم‌ویش بزرگی باندازه یک ارزن تا یک پنج‌ریالی و بدون برآمدگی وجود معینی وجود دارد و بقول خودش این لکه‌ها از اول وجود داشته است.

شکل ۱

آزمایش بالینی-I عصبی:

۱- حرکتی بیمار در حال خوابیده میتواند پاهای خود را از سطح تخت بلند نماید ولی این حرکات بادرد شدید همراه است. بیمار میتواند از سطح تخت خود پاهاش آمده‌ولی باشکال میتواند روی پاهای خود باشدند. هنگام راه رفتن مجبور است دست‌های

خود را بخت و دیوار تکیه دهد و پس از چند قدم خسته می شود. راه رفتن بیمار کم و بیش اسپاستیک است. قوه حرکتی دستها و شانه و سر و گردن طبیعی است. تنفس عضلانی در تمام بدن کاسته شده و بنظر میرسد بعلت ضعف عمومی و لاغری می باشد.

۲- انعکاس ها - انعکاس های ذهنی کشک کی و آشیل در هر دو پاتند است. انعکاس رادیال در دو طرف تندولی انعکاس کوییتال در دو طرف طبیعی است. انعکاس های پوستی شکمی در دو طرف از بین رفته است. با پنسکی در طرف چپ مثبت و در طرف راست بلا جواب است شفر، گودن و اپنهایم در دو طرف بلا جواب است. انعکاس های پلکی چشمی و قرنیه در دو طرف طبیعی است. انعکاس حلق طبیعی است.

شکل ۲

- ۳- حس- الف- حس ابژ کتیو. (۱) حس سطحی گرما و سرما در دست ها و پاها بنظر طبیعی است.
- ب- حس سوبژ کتیو (۲) . بیمار از دردهای پراکنده بدن بخصوص در ران و پای راست شکایت دارد. این دردها توأم با مورمور و گز گز در تمام بدن می باشد.
- ج- حس عمقی طبیعی است.
- ۴- تعادلی - در بیمار اختلال تعادل مشاهده نمی شود .

تكلم طبیعی است. نیستاگموس (۱) وجود ندارد. سر در دوسر گیجه نداشته و ندارد.

۵- حواس- قوه شنوایی- بینایی- شامه- ذائقه طبیعی است.

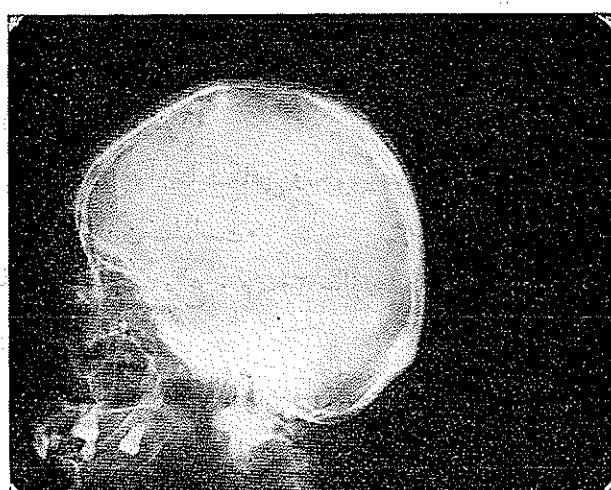
۶- اعصاب جمجمه - اعصاب جمجمه بظاهر سالم میباشد - بلع طبیعی است - پرسش

عقلانی دیده نمیشود.

۷- قلب و تنفس - قلب و تنفس طبیعی است - فشار خون $\frac{13}{7}$ - نبض ۱۱۲- تنفس ۱۸

حرارت ۳۶.۵ است.

III- هاضمه - اشتہای بیمار نسبتاً خوب است احابت مزاج طبیعی است.

شکل ۳

IV- قاعده گی - چهار سال است که قاعده گی بندآمده است و قبل از آن هم چندان مرتب نبوده است.

V- پاراکلینیک - ۱- خون . فرمول شمارش گویچه قرمز ۴۰۰۰ ر.ر - گویچه سفید ۸۰۰۰ ر.ر

سگماتنه . ۷- یک هسته بزر گک ۳- لنفو سیت ۲۴- و اسر من منفی است کلسترول ۷۲ ر.ر
گرم در لیتر- اوره ۴۰ ر.ر گرم در لیتر- کلسیم ۹۰ میلی گرم- فسفاتاز یک واحد بودانسکی-
سدیمان تنسیون ۲۵ میلیمتر در ساعت اول میباشد .

- ۱- آب نخاع- آلبومین ۱۲ ار. گرم در لیتر- سیتو لوژی ۲ - ۱ عدد لنفو سیت در هر میدان - و اسرمن منفی - بیرونی طبیعی است .
- ۲- ادرار- آلبومین و قندندارد- میکرو سکوپی طبیعی است .
- ۳- پر تونکاری- در رادیو گرافی جمجمه حالت اسفنجی یا کنو اختی مشهود است و لگی تغییرات استخوانی دیگری نمایان نیست - در رادیو گرافی ستون مهره ها و لگن خاصره استخوان ها دچار نقصان کلیم شدید ولگن خاصره تغییر شکل واضح باقته . سر استخوان ران حفره مفصلی را بداخل لگن رانده است و در شاخه های پویس منطقه های لوزر (۱) نمایان است - این تغییرات نشانه استخوان مالاسی پیشرفت میباشد: شکل ۳۹۲۶۰
- ۴- بیوپسی- در آزمایش ریزینی یکی از غده های پوستی افزایش دانه های رنگی و نودول نوروفیبروم (۲) دیده میشود .

باتوجه بعلام بالینی و آزمایشگاهی و نحوه پیشرفت بیماری بخصوص نتیجه بیوپسی تشخیص بیماری رکن ها وزن مسلم است .

شرح حال دوم- دوشیزه ع ۰ م - ۲۰ ساله بعلت فالج دستها و پاها بخش اعصاب مراجعته و بستری گردیده است .

سابقه شخصی- سابقه بیماری عفونی و مقاربتی را منکر است . قاعدگی مرتب بوده و سابقه حملات تشنگی را نداشته است از سر درد و سر گیجه شکایت نداشته است .

سابقه فامیلی- پدر بیمار بعلت تنگی نفس سه سال قبل فوت کرده است - مادر بیمار سالم و یک برادر و خواهر سالم دارد - در سایر افراد خانواده او بیماری عصبی و پوستی مشاهده نگردیده است .

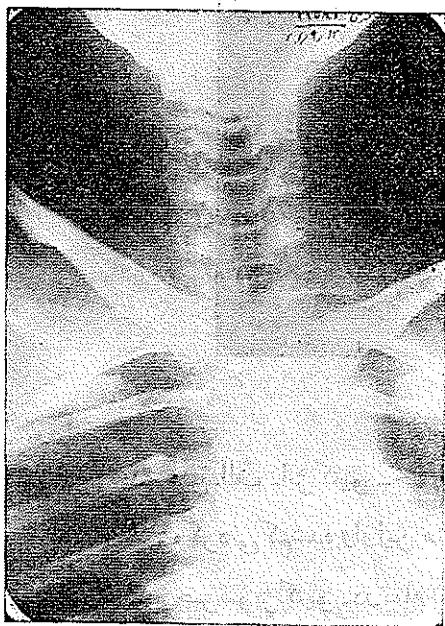
طرز شروع و پیشرفت بیماری- ازدهمه اقبل احساس گز گزو سوزن سوزن شدن پشت و شانه راست نموده سپس این گز گز پیه لوپای راست سراست سراست سراست سراست سراست دست راست کم قوه شده است . در این موقع احساس گز گز در دست چپ هم شروع میشود و بتدریج دست و پای چپ هم کم قوه گردیده است . پیزشک معالج خود مراجعته و مدت یک ماه در بیمارستان نکوئی قم بستری میشود ولی نتیجه نگرفته و چون ناراحتی قلبی و تنگ نفس

اضافه میشود بوسیله آمبولانس باین بخش منتقل میشود *

حالات عمومی- بیماری است نسبتاً چاق با حالت عمومی خوب - تکلم و هوش و حواس او کاملاً طبیعی است *

تنفس قدری سطحی است در صورت و اطراف بینی، دانه‌های برجسته مشاهده میشود که بنا با ظهور بیمار سه ماه است ظاهر شده و بتدریج زیاد گردیده است در تمام پوست شکم و بدن لکه‌های رنگی (۱) دیده میشود که بقول خودش از طفولیت وجود داشته این لکه‌ها صاف و قهوه بیزدگی یک ارزن تا 3×4 سانتیمتر میباشند پوست

بدن بخصوص در کف دست عرق زیاد نمی‌نماید *

شکل ۵

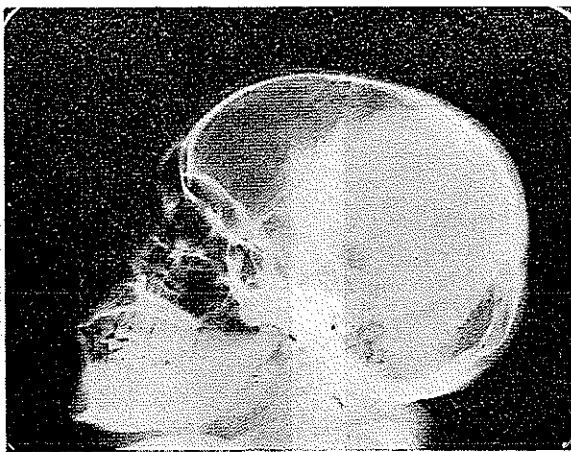
شکل ۶

آزمایشات: ۱- عصبی

۱- حرکتی - قوه حرکتی دستها بخصوص دست راست کم شده - در حال خوابیده میتواند آرنجها را خمنماید ولی قادر به لند کردن بازو از سطح تخت نمیباشد در پاهانیز

قوه حرکتی کم شده است و در موقع بلند کردن پاها زانو خم شده و پاهای خود را نمیتواند بیش از چند سانتیمتر از سطح تخت بلند نماید بیمار انگشت های دست و پای خود را باشکال حرکت میدهد بزحمت میتواند از حال خوابیده روی تخت بنشیند . حتی بکمل پرستار هم قادر بحرکت و راه رفتن و ایستادن نمیباشد .

۲- انعکاس ها - انعکاس های ذهنی کشکی و آشیل در هر دو طرف تن و باکونوس توأم است - انعکاس های شکمی از بین رفته اند - بابنگی و معادلات آن در هر دو طرف مثبت است .

شکل ۶

- ۳- حس-الف-ابژ کتیو-حس لمس- درد- حرارت- فشار در ناحیه پنجمین تا هفتمین مهره گردنی کم شده و از این منطقه پایین تخفیف یافته است .
- ب- حس سویز کتیو- در تمام بدن بیمار احساس مورمور و گز گز مینماید - گاهی احساس میکند که یک مورچه در زیر پوست بخصوص دردست راست او حرکت میکند بیمار از درد چندان ناراحت نیست .
- ۴- تعادلی- بعلت وجود فالج تعیین اختلال تعادلی در اعضاء مقدور نیست - در چشمها نیستا گموس مشاهده نمیشود اعصاب جمجمه طبیعی است - جمود عضلانی در کف دست بخصوص منطقه

تنار(۱) مشاهده میشود ولی پرش عضلانی وجود ندارد. آنچشم طبیعی است
II- قلب و تنفس - قلب بنظر طبیعی است - فشارخون $\frac{11}{9}$ - نبض ۱۲۰ - تنفس ۲۴

حرارت طبیعی است - بیماری قدری تنگی نفس دارد
III- هاضمه - اشتہای بیمار رضایت بخش است - گاهی از یبوست شکایت دارد -
کبد و طحال طبیعی است *

IV- ادراری - اختلال ادراری ندارد - مقدار ادرار ۲۴ ساعت طبیعی است *

V- جهازات دیگر - قاعده‌گی مرتب است

VI- آزمایش‌گاهی - خون فرمول و شمارش گویجه سرخ ۰۰۸۵-۳ رگویچه
سفید ۰-۸۲۰ - سگماته ۷۰ با تونه ۲- آوزینوفیل ۲ - منوسیت ۴ - لنفوسیت ۲۲
اوره ۳۶-۰ گرم در لیتر کلسترول ۱۴-۲ ر گرم در لیتر - کلسیم ۱۰۰ میلی گرم و فسفر
۳۷ میلی گرم در لیتر و اسر من طبیعی است *

۲- آب نخاع - آلبومین ۲۵ ر ۰ گرم در لیتر - کلرور ۸ گرم در لیتر قند ۴۸ ر ۰ گرم
در لیتر - سه عدد گلوبول قرمز و ۳ لنفوسیت - پلی نوکلئر در میلی‌متر مکعب دیده شد - واسر من
منفی و بترون طبیعی است *

۳- ادرار ۱۷ - ۱ ستواتر و ۵۵۵ ر ۵ میلی گرم در ۲۴ ساعت میباشد *

۴- رادیو گرافی ساده جمجمه و فقرات گردنه و پشتی فو قانی طبیعی است شکل ۶ و ۵
در میلو گرافی ماده حاجب سراسر مجرای نخاعی را میبینیم - فقط در ارتفاع
مهره C7 و C7 با هستگی عبور مینماید شکل ۴

تشخیص - ۱- تشخیص توپو گرافی، وجود فالج در دست و پاها توأم با اختلال حسی
بدن تامنطقه ۲۵ وجود عارضه نخاعی را در این منطقه محرز می‌سازد - از جهت عمل فشار
نخاع در منطقه مربوطه مطرح میشود که آزمایش میلو گرافی آنرا تأیید مینماید و چون
در رادیو گرافی ساده مهره‌های عارضه بنظر نمیرسد و اختلال حسی در منطقه فو قانی شدیدتر
است تو مور داخل نخاع جلب توجه مینماید و با وجود لکه‌های قهوه‌منتشر در تمام پوست
بدن و دانه‌های برآمده گوشته در صورت بدون خارش و درد میتوان گفت که بیمار دچار

بیماری رکلین هازن یانوروفیبر ماتوز میباشد.

شرح حال سوم خ. ص ۲۳ ساله اهل تبریز بعلت دردهای پراکنده در تمام

بدن وضعف حرکتی دستها و پاها بیخشن اعصاب مراجعه و در تاریخ ۱۴۸۷ رستمی گردید.

سابقه شخصی - در ۱۴ سالگی قاعده شده - هشت سال قبل ازدواج کرده و سه شکم زاید و سه طفول سالم دارد فعلاً حامله ۹ ماهه میباشد - ۱۵ سال قبل حصبه گرفته - دو تو مور گوشتشی یکی در پشت و دیگری در شکم داشته که اولی را هشت سال قبل و دومی را چهار سال قبل در بیمارستان آمریکانی تبریز عمل کرده و برداشته اند بطوری که گزارش آن را در خواست نمودیم تشخیص بیوپسی آن نوروفیبر ماتوز بوده است.

سابقه خانوادگی - پدر و مادر بیمار فوت کرده اند - برادر بیمار سالم است - در سابقه خانوادگی عصبی را با خاطر ندارد.

طرز شروع و پیشرفت بیماری - بنابا ظهار خودش ۵ روز قبل از مراجعت احساس درد ناحیه گردن و پشت شانه نموده است - این درد تدریجاً افزوده شده بطوری که فعلاً بدان سبب قادر بحرکت نمیباشد از همان موقع هم قوه حرکتی دستها و پاها کاهش یافته است.

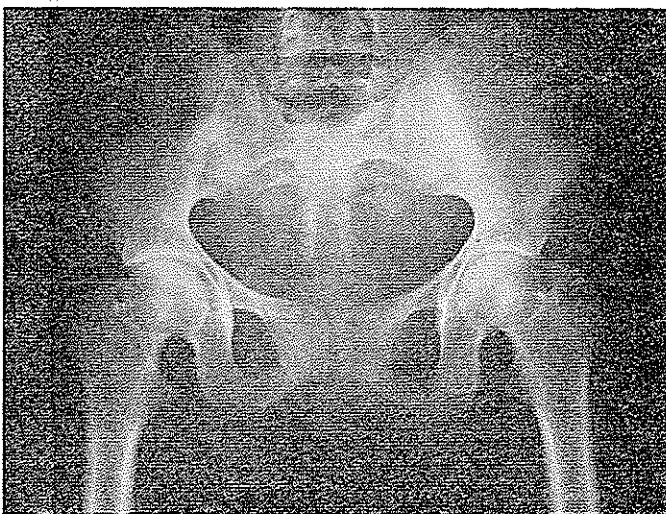
حالات عمومی - بیماری است ضعیف ولاعنة اندام پوست بر نگاهی با چین خوردگی - های زیاد باحالتی میزون و افسرده مرتب از وضع خود شکایت مینماید - در تمام بدن بخصوص روی شکم و سینه برآمدگیهای گوشتشی متوجه با قوام نرم و بدون درد و چسبندگی بطور نامنظم مشاهده میشود اندازه آنها از یک ارزن تا یک گرد و است و بعلاوه روی پوست شکم و اعضاء دانه های رنگی فوق العاده زیادی بر نگاه قهوه اشیری وجود دارد - بنابا ظهار بیمار این برآمدگی ها ولکمه ازطفولیت وجود داشته و بدون مزاحمت بوده است.

از مایش بالینی: ۱- عصبی

- حرکتی در حال خواهید بیمار میتواند باشکال دست و پای خود را حرکت دهد - بزحمت راه میرود و مجبور است هنگام راه رفتن دست خود را بتخت و دیوار تکیه دهد

قوه عضلانی در دستها و پاها کاهش یافته است. قوه حرکتی دست چپ کمتر از دست راست بوده بطوریکه قادر نیست دست چپ خود را بخوبی بلند نماید و قوه حرکتی پاها کمتر از دستها میباشد. تنفس عضلانی در پاها زیادتر از دستها است. حرکات تجمیلی بعلت وجود درد در دستها و پاها باشکال صورت میگیرد ولی حرکات مفصلی طبیعی است.

۲- حسی- سویش کیتو - حس سطحی لمس - درد حرارت بنظر طبیعی میرسد. حس عمقی طبیعی است.

شکل ۷

ابز کیتو دردهای پراکنده و منتشر در تمام بدن. بخصوص ناحیه گردن و شانه وجود دارد.

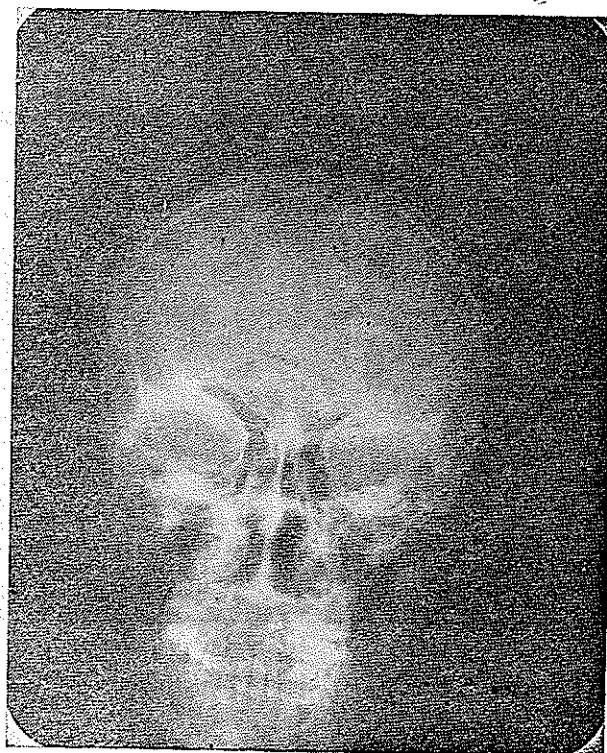
۳- انعکاسی - انعکاسهای زهی در دستها و پاها تندر است - انعکاسهای شکمی در دو طرف از بین رقته با پنسکی و معادلات آن در دو طرف مثبت است.

۴- تعادلی - اختلال تعادلی بنظر نمیرسد.

۵- اعصاب جمجمه - قوه بینانی و شنوایی طبیعی است. سایر اعصاب جمجمه ظاهرآ بدون عاضه میباشند.

ضمور عضلانی مشاهده نمیشود . اختلال اسفنگتری ندارد .

II - روانی - بیمار باحالتی افسرده و میخون روی تخت خوابیده از وضع خود نگران است اغلب ناله مینماید و درخواست میکند هرچه زودتر دارویی برای دردها یش تجویز شود حافظه و دقت خوب است . تشخیص زمان و مکان طبیعی است - قوه فهم و شعور نسبتاً خوب است .

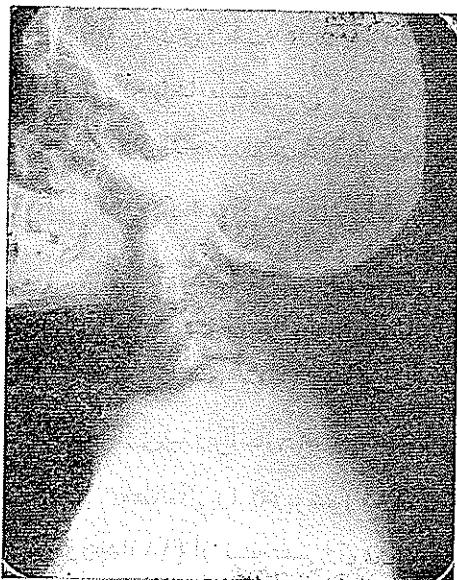

شکل ۸

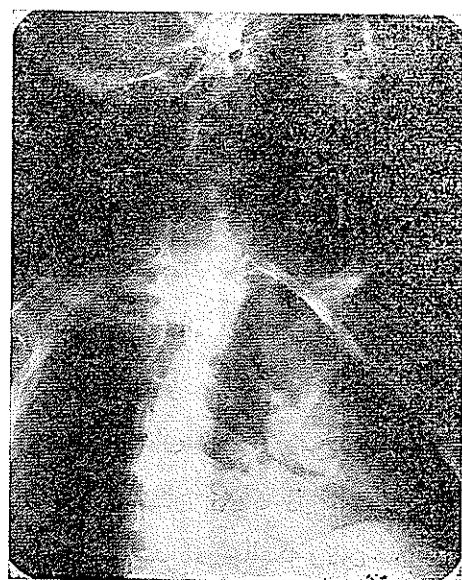
III - جهازات دیگر - قلب و ریه بنظر طبیعی است - فشار خون $\frac{67}{60}$ نبض $\frac{67}{60}$ حرارت طبیعی است - زبان خوب - احابت مزاج طبیعی است - قاعده گی مرتب بوده است .

IV - آزمایشگاهی ۱ - خون - فرمول و شمارش - گویچه سرخ 40000 رنگ -

گویچه سفید ۹۰۰ - سگما نت ۷۶ - باتونه ۲۴ - منو سیت ۶ - لنفو سیت ۱۶ است - سدیما تاسیون ۱۵ میلیمتر در ساعت اول - و اسرمن منفی است - اوره ۳۴ ر. گرمدر لیتر - قند ۰۴ ر. گرمدر لیتر - فسفر ۳۱ میلی گرم و کلسیم ۱۱ میلی گرم در لیتر میباشد - ۲ - ادرار - آلبومین و قند ندارد - آزمایش میکرو سکوپی طبیعی است - ۳ - آبنخاع - بعلت آبستنی ۹ ماهه و درد و ناراحتیهای دیگر حاضر بگرفتن آبنخاع نگردید ولی نتیجه آبنخاع که قبلا در بیمارستان آمریکائی بعمل آمد بقرار زیر بوده است :

شکل ۹

شکل ۱۰

فشار ۵۰cc - سلول ۱۰ - پروتئین ۸۰ - گرم در لیتر - قند ۳۰ ر. گرمدر لیتر . ۴ - رادیو گرافی - در رادیو گرافی استخوان های جمجمه و لگن خاصره و مهره های سینه فقرات که در بخش پرتونگاری بیمارستان بعمل آمده تغییرات استخوانی بشکل کاهش کلسیم نمایان است (شکل ۷-۸) که در انתרهای استخوان های طویل باوضوح بیشتر دیده میشود - اندام فقره ۴-۵-۶ گردنی تغییر فاحش یافته و در هم فرو رفتند - در ناحیه

پنجمین مهره گردنی کوثر(۱) مشاهده میشود(شکل ۱۰) این تغییرات نشانه عارضه اسپوندیلیت(۲) میباشد.

مدتی که بیمار در بخش بستری بود از دردهای شدید شکایت داشت و چون داروهای مسکن بهبیچو جه تاثیری در تسکین دردهای او نداشت تقاضای عمل جراحی را مینمود ولی با توجه بضایعات پراکنده و وضع مهره های گردنی از عمل خودداری گردید.

اینک از نظر اهمیت موضوع ووفور حالات گوناگون این بیماری بیش از آنچه تاکنون تصویر میرفته است بدرج مختصر آن میپردازیم.

بیماری رکلین هاوزن یانوروفیروماتوز بیماری است مادرزاد و گاهی ارشی و فامیلی که با ضایعات پوستی، عصبی، غددی، استخوانی و احشائی همراه است.

تاریخچه اولین بار اسمیت(۳) در سال ۱۸۴۹ و سپس فولتن در ۱۹۲۹ حالات بالینی

آنرا شرح داده اند ولی رکلین هاوزن در ۱۸۸۲ مشخصات بافت شناسی آنرا معین نمود. پیرماری(۵) و لاندوسکی(۶) در ۱۸۹۴ این بیماری را با بروز لکه های پوستی

ذکر کرده ولا بووری(۷) در ۱۸۹۲ این لکه ها را با ضایعات انتهائی اعصاب محیطی نسبت داد. رویلیو(۸) در این بیماری ضایعات غده فوق کلیوی را مشاهده کرد و در این هنگام ماری پ ویرانکا(۹) ضایعات استخوانی و احشائی این عارضه را گزارش داد.

مطالعاتی را که ویرشو(۱۰) در ۱۸۶۳ کرده بود نشان داد که در این بیماری نوروم ها(۱۱) از نسج عصبی و نورون های عصبی بوجود می آیند - در حالیکه رکلین هاوزن آنها را با سه نوروم های کاذب نامیدولی بعدور و کی(۱۲) نشان داد که نسج حقیقی این تومورها از غلاف شوان است و این را آنها را نورینوم(۱۳) نام نهاد.

۱-Cyphose

۲-Spondylite

۳-Smith

۴-Fulton

۵-Pierre marrie

۶-Landowski

۷-Labouverie

۸-Revilliod

۹-Marrie P. et Branca

۱۰-Virchow

۱۱-Nevromes

۱۲-Verocay

۱۳-Neurinome

علمت - بیماری است مادرزاد و در اشکال عمومی ارشی و گاهی فامیلی است - طبق آمار پرینز و داون پار (۱) از ۱۱۹ بیمار مرد ۴۹ نفر پدرانشان و ۴۶ نفر مادرانشان بیماری مذکور را داشته‌اند و بنابر تحقیقات هوربیتز (۲) در ۱۹۰۹ انتقال بیماری تا هنسنل دیده شده است و این انتقال اغلب مشابه است و در شرح حالاتی که گاردنر (۳) و فرازیر (۴) در ۱۹۳۰ ذکر کردند از ۲۱۷ بیمار ۳۸ نفر دچار کریه ردو گوش بوده‌اند.

علائم - بسیاری از موارد در این بیماری علائم مشخصی وجود ندارد و اغلب تشخیص ضمن کالبدشکافی معلوم می‌گردد. در حالات معمولی چهار دسته علائم مهم جلب توجه مینماید: پوستی - توموری - عصبی و استخوانی.

۱ - علائم پوستی - این علائم بصورت لکه‌های رنگی (۵) است بر نگ قهقهه شیری بدون برآمدگی و حدود مشخص و باشکال و اندازه‌های مختلف بوده و معمولاً از طفویلیت وجود داشته و بیشتر در دوره بلوغ ظاهر می‌شود. نکته جالب توجه اینکه اغلب این لکه‌ها در نقاط پوشیده پوست مثل ناحیه گردن وزیر پستان و زیر بغل وغیره مشاهده می‌گردد در صورتیکه لکه‌های نیک خیم معمولاً در محل باز بدن دیده می‌شود.

۲ - علائم توموری - این غده‌ها ممکن است در نقاط مختلف پوست و یا زیر پوست و بخصوص در مسیر اعصاب محیطی دیده شوند - این برآمدگیها نرم، متحرك و بدون چسبندگی و درد بوده و بر نگ گلی، یابنش و باشکال و اندازه‌های مختلف از یک ارزن تا یک نارنج و بزر گتر که در تمام قسمت بدن (بندرت در کف دست و پا) دیده می‌شود و گاهی وزن آن مزاحم بیمار می‌گردد.

پیو له (۶) در ۱۹۰۲ توموری بوزن شش کیلو گرم مشاهده کرده است. تعداد این غده‌ها ممکن است تا چند هزار برسد. ثرد بعضی بیماران این تومورها با غده‌های چربی اشتباه می‌شوند - بنابر آمار ویشتاین (۸) در ۱۹۲۶ در رضایعات نخاعی محل این تومورها بیشتر در ناحیه پشت و در تومورهای اعصاب محاطی در مسیر اعصاب جمجمه می‌باشد -

- ۱-Preiser 'Davenpart
- ۲-Horblitz
- ۳-Gardner
- ۴-Frazier
- ۵-Pigmentations.
- ۶-Piollet
- ۷-Winstine

تامسن (۱) در ۱۹۱۰ شرح حال ۸۳ بیمار را منتشر کرد و ابتلای اعصاب جمجمه را بنسبت زیر دیده است.

اعصب جمجمه ۱۰ مورد	اعصب جمجمه ۲۹ مورد	اعصب جمجمه ۵ مورد	اعصب جمجمه ۱۲ مورد
« ۶ ۷ « «	« ۱۲ ۱۲ « «	« ۶ ۳ « «	« ۶ ۳ « «
« ۴ ۹ « «	« ۴ ۲ « «	« ۳ ۶ « «	« ۳ ۸ « «
« ۱ ۱ « «	« ۳ ۴ « «		

۳- علائم عصبی - مهمترین علائم عصبی اختلالات حسی است که بدؤاً از نوع سوبژکتیو (مورمور- گز گز و درد) بوده و بعداً با اختلال حسی ابژکتیو (بی حسی) توأم میگردد. این اختلالات حسی موضعی و یا پراکنده بوده و گاهی هم بر حسب محل ضایعه علائم حرکتی بصورت فالجهای شل یاساخت بروز مینماید. گاهی علائم احساسی بصورت دردهای معدی- رو ده و کلیوی جلب توجه مینماید و بالاخره گاهی علائم غددی ظاهر میشود که تشخیص را مشکل مینماید.

طبق آماری که اسزووندی (۲) و شاگردانش در ۱۹۲۵ منتشر کرده‌اند مهمترین علائم غددی بصورت علائم آدیsson (۳) و آکرومگالی (۴) و اختلال غده صنوبری (۵) عارض میشود.

۴- علائم استخوانی - ضایعات استخوانی بصور مختلف در استخوان‌های دراز و پهن و جمجمه و مهردها ظاهر میشود این ضایعات اغلب بشکل اسفننجی شدن (۵) استخوان‌ها بوده و منظره استئومالاسی را پیدا مینمایند (شرح حال اول) گاهی هم بشکل از دیاد

۱-Thomson

۲-Szondi

۳-Adisson

۴-Acromegalie

۵-Hypophyse

۶-Ostéoporose

ضخامت (۱) استخوانی است که با بیماری پازه (۲) اشتباہ میشود و زمانی بندرت بشکل کیست عارض میگردد و در نتیجه موجب شکستگی های خود بخود میگردد. گاهی استخوان سینه نرم و موجب تغییر شکل قفسه سینه میشود و گاهی هم این تغییرات در مهردها موجب انحنای پشت بصورت کوژویا سکولیوز (۳) میگردد و گاهی گردن کوتاه و سربشانه ها نزدیک شده است ولی معمولاً تغییر شکل لگن جلب توجه نمینماید. بالاخره در این بیماری ممکن است ناهنجاری های دیگر مانند اسپینوبال فیدا (۴) و مننگوسل (۵) و شش انگشتی وغیره دیده شود.

آسیب شناسی - کیفیات ریزبینی این تومورها مشخص بوده و مانند مایر نسوج استحالة (۶) مقدار زیادی مواد کولازن (۷) دارا میباشد و بعلاوه استحاله هیالن (۸) هم بوجود می آید.

سلولهای تومور های مذکور بشکل توربیون (۹) بوده که هسته های آن کم رنگ والیاف عصبی بموازات هم قرار گرفته اند پنفلد در ۱۹۳۲ متوجه شد که این تومورها از دو بافت مهم تشکیل یافته اند یکی هسته ها و دیگری رشته ها و بر حسب اینکه کدامیک فزونی داشته باشد منظره بافت تفاوت مینماید ولی آنچه مسلم است در تومورهای پوستی الیاف فرونی کامل دارد - در بعضی موارد این تومورها بخصوص آن هایی که حجم بزرگی دارند بصورت سرطانی در می آیند و از این رو است که بعضی عقیده دارند که در نزد این بیماران یک استعداد مزاجی و کیفیت مادرزاد برای ابتلاء بسرطان وجود دارد.

کرنوهان (۱۰) و پار کر (۱۱) عقیده دارند قسمت مهمی از منشیومها و گلیومها از بیماری رکلین هاوزن سرچشمه میگیرند.

پاتوژنی - با تمام مطالعاتی که روی این بیماری بعمل آمده است هنوز معلوم نگردیده که آیا این تومورها ناشی از افزایش نسج موجود (۱۲) و یا از پیدایش نسج تازه (۱۳)

۱-Hyperostose

۲-Paget

۳-Scoliose

۴-Spina bifida

۵-Meningocele

۶-Dégénérescence

۷-Collagéne

۸-Deg.Hyaline

۹-Tourbillon

۱۰-Kernohan

۱۱-Parker

۱۲-Hyperplasie

۱۳-Néoplasie

بوجود می‌آید. پنفلدویانگ(۱) عقیده‌دارند که ریشه‌این نوع سلول‌ها جنینی نبوده بلکه نتیجه واکنشی است نسبت به عوامل خارجی و ممکن است با کیفیات غیرطبیعی بودن الیاف عمیبی بخصوص غلاف شوان(۲) ارتباط داشته باشد بنابراین بطن قوی یک زمینه سوء تشکیلات مادرزاد توأم با تحریکات مختلف دد پیدایش این بیماری مؤثر است درمان- تازمانیکه عوارض ناشی از ازدیاد حجم تومور و پیدایش فشار درون جمجمه و یا عارضه‌های دردناک ناشی از فشار تومور روی ریشه‌های اعصاب مجھی طی بعلائم بیماری افزوده نگردد درمان مشخصی نمیتوان مدنظر قرار داد: در صورتیکه عوارض فوق بعلائم بالینی بیماری افزوده گردد بایدهرچه زودتر بیمار را برای برداشتن تومور نزد جراح اعصاب اعزام داشت. بعضی از مؤلفین موضوع رادیوتراپی رامطروح نموده و در حالاتی که تعداد تومورها محدود باشد بی نتیجه نخواهد بود.

REFERENCES

1. Smith R. W. (1849). A treatise on the pathology, diagnosis and treatment of neurroma.
2. Fulton (1929). New. engl. J. med. 200, 1315 [1901.]
3. Pierre Marie et Landowski (1894). D'une maladie caractérisée par la présence de tumeurs cutanées et des nerfs, de pigmentation de la peau, accompagnant un ensemble particulier. Thèse de Paris.
4. Labouvierie (1892). Consideration a propos de quelques cas neurofibromatose généralisée. Thèse de Nancy.
5. Revilliod (1900). De la neurofibromatose généralisée et ses rapports avec l'insuffisance des capsules surrenales. Thèse de Génève.
6. Marrie et Branca. (1896). Neurofibromatose et lesions intestinales. Bull. et Mém. Soc. méd. Hôp. Paris 21 fev. 1896.
7. Virchow R.(1863). Die krankhaften Geschwulste. Berlin; Hirschwald. [1896].
8. Recklinghausen von. (1882). Über die multiplen Fibrom der Haut. edit. Hirschwald, Berlin.
9. Verocay. y. (1910). Zieglers Berträge, 481. [1897].
10. Preiser, S.A. and Davenpart, C.B. (1918). Amer. J. Med. Sci. 56. 507. chapter 103.
11. Harbitz. F. (1909). Arch. intern. Med. 3, 22. [1902].
12. Gardner, W. I. and Frazier, C.H. (1930) Arch. neurol psychiat. Chicago, 23, 266. [1768]. [1902].
13. Piollet, P. (1902). Gaz. Hop. Paris 75. 1345. [1604].
14. Winstine. (1924). y. Cancer. Res. Vol. 8. [1903].
15. Thomson, H A. (1900). Neuroma and neurofibromatosis. Edinburgh; Turnbull and Spears. [1784]. (1901), (1905).
16. Szondi, L. Kenedy, D. and Miskolezy,D. (1925). Arch. derm. syph. Wien, 1948, 519 [1909].
17. Kernohan y. W. and parker. H.L. (1932).y. nerv. ment. dis. 76. 313. [1907], [1909].
18. Young.y.B. (1939). Lancet 2, 1257. [1593].